Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province

Parama Kaewphuang
Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University, Thailand
E-mail: parama.kae@pcru.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0009-0237-2610

Received 17/02/2026 Revised 12/03/2026 Accepted 16/04/2026

Abstract:

Background and Aims: The Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province is a community enterprise group that aims to preserve local weaving wisdom while developing creative products to increase commercial value. However, members of the network still face limitations in creative product design competencies, particularly in applying traditional textile patterns, selecting appropriate colors and materials, and developing product styles that respond to contemporary market demands. This research aimed to (1) develop a curriculum to enhance creative product design competencies and (2) evaluate the effectiveness of the developed curriculum.

Methodology: This study employed a Research and Development (R&D) approach consisting of three phases: needs assessment, curriculum development and validation, and curriculum implementation. The sample consisted of 30 participants selected through purposive sampling. The research instruments included a semi-structured interview form, a curriculum appropriateness evaluation form, and a creative product design competency assessment form. The curriculum was implemented using a One-Group Posttest Design. Data were analyzed using the mean (M), standard deviation (SD), and a one-sample t-test, with the effectiveness criterion set at 80%.

Results: The developed curriculum showed a high level of appropriateness (M = 4.19). Participants achieved an average creative product design competency score (M = 84.97, SD = 11.60), which was significantly higher than the 80% criterion at the .05 significance level (t = 2.35, p = .026).

Conclusion: The developed curriculum effectively enhanced creative product design competencies by integrating local wisdom with contemporary design concepts**.** This approach supports the development of creative products and contributes to sustainable community economic development**.**

Keywords: Curriculum Development; Creative Product Design Competency; Local Woven Textiles; Cultural Capital; Soft Power

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สำหรับเครือข่ายเพชปุระผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

ปรมะ แก้วพวง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กลุ่มวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: เครือข่ายเพชปุระผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการชุมชนที่มุ่งอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นถิ่นควบคู่กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าเชิงพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม สมาชิกเครือข่ายยังมีข้อจำกัดด้านความสามารถในการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะการประยุกต์ลวดลายผ้าทอพื้นถิ่น การเลือกใช้สีและวัสดุที่เหมาะสม และการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดร่วมสมัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ และ (2) ประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) 3 ระยะ ได้แก่ (1) การศึกษาความต้องการจำเป็น (2) การพัฒนาหลักสูตรและตรวจสอบคุณภาพ และ (3) การทดลองใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร และแบบประเมินความสามารถด้าน การออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ การทดลองใช้หลักสูตรใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลหลัง การทดลอง (One-Group Posttest Design) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติ One-Sample t-test โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิผลไว้ที่ร้อยละ 80

ผลการวิจัย: หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (M = 4.19) และผู้เข้าร่วมมีคะแนนความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เฉลี่ย (M = 84.97, SD = 11.60) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 2.35, p = .026)

สรุปผล: หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิผล โดยการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับแนวคิดการออกแบบร่วมสมัย ซึ่งช่วยสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: หลักสูตร; ความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์; ผ้าทอพื้นถิ่น; ซอฟต์พาวเวอร์

บทนำ

ธุรกิจผ้าไทยในปัจจุบันถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งเป็นภาคการผลิตที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ (2568) ระบุว่า มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงศักยภาพของอุตสาหกรรมผ้าไทยในตลาดทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ ภาครัฐยังได้ผลักดันผ้าไทยให้เป็นหนึ่งในซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ของประเทศ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมของไทยในระดับสากล

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

จังหวัดเพชรบูรณ์นับเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้าน เนื่องจากมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านเอกลักษณ์ของผ้าทอ ซึ่งสามารถจำแนกตามเขตภูมิศาสตร์วัฒนธรรมได้เป็นสองกลุ่มหลัก ได้แก่ เขตอำเภอตอนบน เช่น อำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก และอำเภอเมือง ซึ่งมีลักษณะเด่นด้านการใช้ฝ้ายและไหมที่ผลิตในครัวเรือน รวมทั้งการย้อมสีธรรมชาติในโทนสีเรียบง่าย เช่น สีครามและสีน้ำตาล และการใช้เทคนิคมัดหมี่ ขณะที่ผ้าทอในเขตอำเภอตอนล่าง เช่น อำเภอหนองไผ่ อำเภอวิเชียรบุรี อำเภอวังโป่ง และอำเภอศรีเทพ มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งทอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีสีสันที่หลากหลายและรูปแบบการทอที่แตกต่างกันตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนได้อย่างชัดเจน (เยาวภา โตสงวน, 2565 อ้างถึงใน อภิชาติ สุวรรณชื่น และคณะ, 2566) ความหลากหลายของรูปแบบผ้าทอในพื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบที่สามารถสะท้อนเอกลักษณ์ของทั้งพื้นที่ตอนบนและตอนล่างของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้อย่างครอบคลุม

แม้ว่าผ้าทอพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์จะมีทุนทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ แต่การต่อยอดสู่ตลาดร่วมสมัยยังต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถเชื่อมโยงอัตลักษณ์ท้องถิ่นกับความต้องการของตลาดในปัจจุบัน ผู้ประกอบการจำนวนมากยังขาดทักษะในการประยุกต์ลวดลายผ้าทอพื้นถิ่น การเลือกใช้สีและวัสดุที่เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับแนวโน้มตลาดและพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์บางส่วนยังไม่สามารถสร้างความแตกต่างหรือเพิ่มมูลค่าในตลาดได้อย่างเต็มศักยภาพ และ ต้องเผชิญกับแรงกดดันจากการแข่งขันในตลาด (market pressure) ทั้งในด้านการแข่งขันด้านราคา การขาด อัตลักษณ์ และการปรับตัวไม่ทันต่อแนวโน้มการออกแบบในตลาดแฟชั่นร่วมสมัย จากการดำเนินงานภายใต้โครงการ Talent Mobility ซึ่งเปิดโอกาสให้นักวิจัยเข้าไปทำงานร่วมกับผู้ประกอบการในพื้นที่อย่างใกล้ชิด พบว่าผู้ประกอบการจำนวนมากยังต้องการการพัฒนาทักษะด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถต่อยอดภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นบ้านไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ การพัฒนาผ่านหลักสูตร (Curriculum Development) ถือเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นได้อย่างเป็นระบบ โดย Tyler (1949) เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรที่ประกอบด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา การคัดเลือกเนื้อหา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล ขณะที่ Taba (1962) เน้นการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาหลักสูตร และ Oliva (1992) ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงหลักสูตรกับบริบทจริงของผู้เรียน นอกจากนี้ Kolb (2014) ได้เสนอแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การสะท้อนคิด และการประยุกต์ใช้ความรู้จริง แนวคิดดังกล่าวมีความเหมาะสมกับการพัฒนาผู้ประกอบการในชุมชนที่ต้องอาศัยการทดลองและการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานวิจัยที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือการส่งเสริมอาชีพในระดับพื้นที่ แต่ยังมีงานวิจัยจำนวนน้อยที่มุ่งพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์สำหรับผู้ประกอบการผ้าทอพื้นถิ่นโดยเฉพาะ อีกทั้งยังไม่พบงานวิจัยที่พัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทุนทางวัฒนธรรมของผ้าทอพื้นถิ่นกับแนวคิดการออกแบบร่วมสมัยเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการในลักษณะเครือข่ายชุมชน ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้าง

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

ความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สำหรับเครือข่ายเพชปุระผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ และศึกษาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการชุมชนและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในระดับพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สำหรับเครือข่ายเพชปุระผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สำหรับเครือข่ายเพชปุระผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสังคม โดยมีรากฐานจากแนวคิดของ Tyler (1949) ซึ่งเสนอองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา เนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล ต่อมา Taba (1962) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรจากล่างขึ้นบน (grassroots approach) โดยเน้นการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนก่อนกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ขณะที่ Oliva (1992) ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงหลักสูตรกับบริบทจริงของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมทางสังคม

ในบริบทของการพัฒนาผู้ใหญ่และผู้ประกอบการ Kolb (2014) เสนอแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การสะท้อนประสบการณ์ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริง แนวคิดดังกล่าวมีความเหมาะสมกับการพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนที่ต้องอาศัยการทดลองและการปรับปรุงผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ Kao et al (2023) ยังพบว่า หลักสูตรแบบสหวิทยาการสามารถส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จากแนวคิดดังกล่าวจึงสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ควรประกอบด้วยการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง และการประเมินผลที่สะท้อนความสามารถเชิงปฏิบัติ ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ ถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการออกแบบหลักสูตรในงานวิจัยครั้งนี้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

การออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เป็นกระบวนการพัฒนาแนวคิดและรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มุ่งสร้างคุณค่าใหม่ผ่านการบูรณาการความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ ในบริบทของผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม Li และ Li (2022) ระบุว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ควรเชื่อมโยงบริบททางวัฒนธรรมเข้ากับการออกแบบร่วมสมัย เพื่อเพิ่มคุณค่าเชิงสัญลักษณ์และสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ในตลาดสมัยใหม่ ขณะที่ในประเทศไทย โสมฉาย บุญญานันต์ และคณะ (2568) เสนอว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถทดลองและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ Rattanaphaisankit และ Sangvanich (2023) ยังชี้ให้เห็นว่าการ

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

ประยุกต์ใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สามารถช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ปัญหา และการสร้างนวัตกรรมในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) ความสามารถในการวิเคราะห์บริบทและวางแผน (2) ความสามารถในการออกแบบผลิตภัณฑ์ (3) ความสามารถในการสร้างต้นแบบ และ (4) ความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบดังกล่าวจึงถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดตัวแปรตามของการวิจัยครั้งนี้

3. ผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์และแนวคิดทุนทางวัฒนธรรม

ผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ โดยสามารถจำแนกตามเขตภูมิศาสตร์ทางวัฒนธรรมเป็นเขตตอนบนและตอนล่าง ซึ่งมีลักษณะลวดลาย สีสัน และโครงสร้างผ้าที่แตกต่างกัน ผ้าทอในเขตตอนบนมีเอกลักษณ์ด้านสีธรรมชาติและเทคนิคมัดหมี่ ขณะที่เขตตอนล่างมีลักษณะผสมผสานวัฒนธรรมจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านวัตถุดิบประกอบด้วยผ้าฝ้าย ผ้าไหม และผ้าใยสังเคราะห์ ซึ่งมีบทบาททั้งในชีวิตประจำวันและพิธีกรรมทางสังคม (กระทรวงวัฒนธรรม, 2565)

ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) เป็นแนวคิดที่อธิบายถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรม เช่น ความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญา และสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สั่งสมอยู่ในสังคม ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสร้างคุณค่าและโอกาสทางเศรษฐกิจได้ แนวคิดดังกล่าวได้รับการพัฒนาโดย Bourdieu ซึ่งอธิบายว่าทุนทางวัฒนธรรมสามารถปรากฏในรูปของความรู้และทักษะของบุคคล วัตถุทางวัฒนธรรม หรือการรับรองทางสถาบัน (Bourdieu, 1989 อ้างถึงใน ศิริญญา อารยะจารุ และเก่งกาจ ต้นทองคำ, 2567) ในบริบทของการพัฒนาชุมชน การนำทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์สามารถช่วยสร้างอัตลักษณ์ให้กับสินค้า เพิ่มคุณค่าทางวัฒนธรรม และส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ลวดลาย วัสดุ และเรื่องราวทางวัฒนธรรมสามารถทำให้ผลิตภัณฑ์มีความแตกต่างจากสินค้าในตลาดทั่วไป (ศิริญญา อารยะจารุ และเก่งกาจ ต้นทองคำ, 2567) ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ หากได้รับการพัฒนาในด้านการออกแบบอย่างเหมาะสม การบูรณาการอัตลักษณ์ของผ้าทอพื้นบ้านเข้ากับแนวคิดการออกแบบร่วมสมัยจึงเป็นแนวทางสำคัญในการเพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ในตลาดปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาความสามารถด้านการออกแบบอย่างเป็นระบบ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการผ้าทอพื้นถิ่น โดยรายละเอียดแสดง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

แนวคิด / ทฤษฎี	ประเด็นสำคัญของแนวคิด	การประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
Tyler (1949)	การกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล	นำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนรู้

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

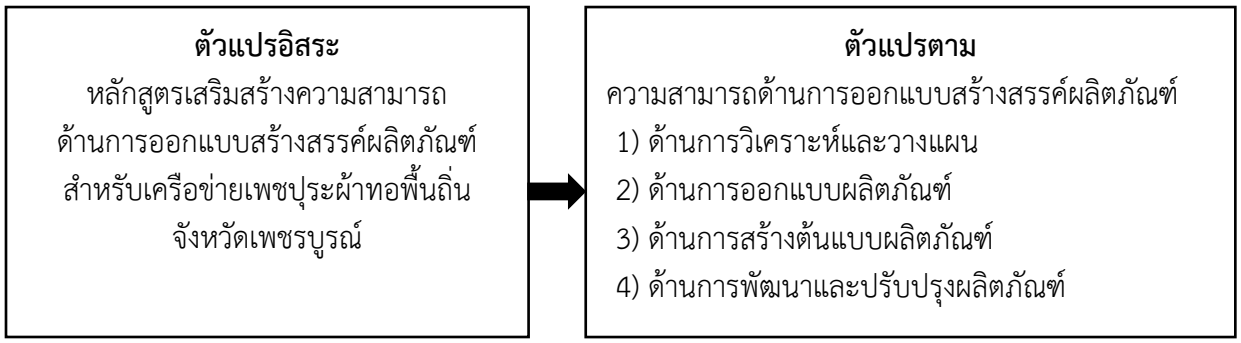
Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

แนวคิด / ทฤษฎี	ประเด็นสำคัญของแนวคิด	การประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
Taba (1962)	การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน	นำมาใช้ในการศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้ประกอบการ เพื่อกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร
Oliva (1992)	การเชื่อมโยงหลักสูตรกับบริบทของผู้เรียน	นำมาใช้ในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและผู้ประกอบการผ้าทอพื้นถิ่น
Kolb (2014)	การเรียนรู้เชิงประสบการณ์	นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การสะท้อนผลการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้จริง
Design Thinking	การคิดเชิงออกแบบเพื่อสร้างนวัตกรรม	นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ
Cultural Capital	การใช้ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอ พื้นถิ่น โดยบูรณาการอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมกับ การออกแบบร่วมสมัย

จากตารางที่ 1 พบว่า แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ และทุนทางวัฒนธรรม ถูกนำมาสรุปเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของเครือข่ายเพชปุระผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ได้แก่ หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ และตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการเข้าร่วมหลักสูตร ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สำหรับเครือข่ายเพชปุระผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรและประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการกำหนดความสามารถที่ต้องการพัฒนา ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการและสมาชิกกลุ่มเครือข่ายเพชปุระผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการและสมาชิกในเครือข่ายเพชปุระผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 10 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากบทบาทหน้าที่ ประสบการณ์ในการผลิตผ้าทอพื้นถิ่น และความพร้อมในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและกำหนดองค์ประกอบของความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

2.2 ศึกษาความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.3 สรุปองค์ประกอบของความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

2.4 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบความสามารถโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการออกแบบสิ่งทอ และด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.5 นำผลการประเมินมาสรุปเป็นองค์ประกอบของความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถด้านการวิเคราะห์และวางแผน ความสามารถด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ความสามารถด้านการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ และความสามารถด้านการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์

3. เครื่องมือที่ใช้

3.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้เพื่อศึกษาความจำเป็นและความต้องการพัฒนาความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

3.2 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบความสามารถ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) จากผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบความสามารถ ผลการประเมินพบว่า องค์ประกอบความสามารถมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.28 อยู่ในระดับมาก แสดงว่าองค์ประกอบดังกล่าวมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรได้

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การยกร่างหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

1.1.2 กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ หน่วยการเรียนรู้และเวลาเรียน สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

1.1.3 ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ผลการประเมิน พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก (M = 4.19, SD = 0.38)

1.2 เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการประเมิน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.19 อยู่ในระดับมาก

2. จัดทำคู่มือประกอบการใช้หลักสูตร

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แผนละ 6 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 24 ชั่วโมง และตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ผลการประเมินพบว่า มีค่าเฉลี่ย (M = 4.22, SD = 0.41) อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ก่อนนำไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข

2.2 แบบประเมินความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

2.2.1 พัฒนาแบบประเมินจำนวน 20 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric) 5 ระดับ ครอบคลุมความสามารถทั้ง 4 ด้าน

2.2.2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 – 1.00 ทุกข้อ

2.2.3 ทดลองใช้เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม และคัดเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

2.2.4 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ได้ค่าเท่ากับ 0.787 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดี

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการในเครือข่ายเพชประผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการและสมาชิกในเครือข่ายเพชประผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากความพร้อมและความสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นกลุ่มที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรเพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

2. การรวบรวมข้อมูล

การทดลองใช้หลักสูตรดำเนินการโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ กลุ่มเดียววัดผลหลังการทดลอง (One - Group Posttest Design) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเป็นเวลา 4 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

และประเมินความสามารถหลังสิ้นสุดกิจกรรม ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างเป็นระบบมาก่อน จึงถือว่ามีระดับพื้นฐานใกล้เคียงกัน และมุ่งเน้นการประเมินผลลัพธ์ของความสามารถที่เกิดขึ้นภายหลังการเข้าร่วมหลักสูตร

3. เครื่องมือที่ใช้

3.1 คู่มือการใช้หลักสูตร

3.2 แบบประเมินความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จากนั้นเปรียบเทียบคะแนนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว (One-Sample t - test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้ ก่อนการทดสอบทางสถิติ ผู้วิจัยได้ปรับคะแนนจากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับให้อยู่ในรูปคะแนนร้อยละ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประสิทธิผลของหลักสูตรได้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ได้แก่ (1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการกำหนดความสามารถที่ต้องการพัฒนา (2) ผลการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร และ (3) ผลการทดลองใช้และการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการกำหนดความสามารถที่ต้องการพัฒนา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ได้ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวิเคราะห์และวางแผน (2) ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ (3) ด้านการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ และ (4) ด้านการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ จากนั้นนำองค์ประกอบดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสม

จากนั้นนำองค์ประกอบดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสม ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

องค์ประกอบความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์	M	SD	ระดับ
1. ด้านการวิเคราะห์และวางแผน	4.33	0.58	มาก
2. ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์	4.25	0.50	มาก
3. ด้านการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์	4.20	0.60	มาก
4. ด้านการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์	4.35	0.57	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.28**	**0.56**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า องค์ประกอบความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ (M = 4.35) รองลงมาคือ

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

การวิเคราะห์และวางแผน (M = 4.33) แสดงว่าองค์ประกอบที่กำหนดมีความเหมาะสมและสามารถใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรได้

ระยะที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรดำเนินการโดยนำองค์ประกอบความสามารถจากระยะที่ 1 มาพัฒนาหลักสูตร และตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า หลักสูตรมีค่าเฉลี่ยรวม (M = 4.19) อยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวม (M = 4.22) อยู่ในระดับมาก

3. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ทุกข้อ ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ และค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่คำนวณด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.787 แสดงว่า แบบประเมินมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในการประเมินผลการทดลองได้

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้และการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร

เป็นการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และประเมินความสามารถของผู้เข้าร่วมหลังสิ้นสุดกิจกรรม โดยปรับคะแนนที่ได้ให้อยู่ในรูปคะแนนร้อยละเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประสิทธิผลที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้ One-Sample t-test

n	คะแนนเต็ม	M	SD	Test Value	df	t	p
30	100	84.97	11.60	80	29	2.35	.026*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เข้าร่วมหลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ย 84.97 คะแนน (M = 84.97, SD = 11.60) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 2.35, p = .026) แสดงว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิผลในการเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของผู้เข้าร่วม นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพล (Effect Size) พบว่า Cohen’s d = 0.43 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าหลักสูตรมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เข้าร่วมในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาและประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สำหรับเครือข่ายเพชประผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ความเหมาะสมของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (M = 4.19) แสดงว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้าง เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้ประกอบการในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นผลจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เริ่มจากการศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการในเครือข่ายก่อน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

ให้เหมาะสมกับผู้เรียน แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1949) และ Taba (1962) ที่เสนอว่าการพัฒนาหลักสูตรควรเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนก่อนกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้ Oliva (1992) ยังอธิบายว่าหลักสูตรที่ดีควรเชื่อมโยงกับบริบทจริงของผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง ขณะเดียวกัน กิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรยังเน้นการลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ Kolb (2014) ที่อธิบายว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะได้ดีผ่านการทดลอง การสะท้อนประสบการณ์ และการปรับปรุงผลงานอย่างต่อเนื่อง

2. ประสิทธิผลของหลักสูตรในการพัฒนาความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า ผู้เข้าร่วมมีคะแนนความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เฉลี่ย 84.97 คะแนน (M = 84.97, SD = 11.60) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 2.35, p = .026) แสดงว่าหลักสูตรสามารถช่วยพัฒนาความสามารถด้านการออกแบบของผู้เข้าร่วมได้จริง เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพล พบว่า Cohen’s d = 0.43 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าหลักสูตรมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เข้าร่วมในระดับปานกลางในทางปฏิบัติ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Rattanaphaisankit และ Sangvanich (2023) ที่พบว่า การใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Gumulya et al. (2023) ที่ระบุว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับบริบททางวัฒนธรรมสามารถช่วยเสริมศักยภาพด้านนวัตกรรมของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ได้

3. การบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมกับการออกแบบร่วมสมัย การพัฒนาหลักสูตรในงานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับการนำทุนทางวัฒนธรรมของผ้าทอพื้นถิ่นมาผสานกับแนวคิดการออกแบบร่วมสมัยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยนำลวดลาย สี และวัสดุจากผ้าทอพื้นบ้านมาใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ทำให้ผลิตภัณฑ์ยังคงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็สามารถปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในปัจจุบัน แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Li และ Li (2022) ที่อธิบายว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมควรผสานองค์ประกอบทางวัฒนธรรมเข้ากับแนวคิดการออกแบบร่วมสมัย เพื่อเพิ่มคุณค่าและความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ในตลาดสมัยใหม่ ในการดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้เข้าร่วมได้ทดลองพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากผ้าทอพื้นถิ่น เช่น กระเป๋า เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน โดยมีการประยุกต์ใช้ลวดลาย สี และวัสดุจากผ้าทอพื้นบ้านให้เหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมกับแนวคิดการออกแบบร่วมสมัยสามารถช่วยให้ผู้ประกอบการชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่ยังคงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็สามารถเพิ่มมูลค่าและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนได้ ซึ่งมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการส่งเสริมซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ของท้องถิ่น

สรุปผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สำหรับเครือข่ายเพชปุระผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (M = 4.19) โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินว่าโครงสร้าง เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับบริบทของผู้ประกอบการในชุมชน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการได้

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298491

1.2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า ผู้เข้าร่วมมีคะแนนความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เฉลี่ย 84.97 คะแนน (M = 84.97, SD = 11.60) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 2.35, p = .026) แสดงว่าหลักสูตรสามารถช่วยพัฒนาความสามารถด้านการออกแบบของผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิผล

1.3 การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทุนทางวัฒนธรรมของผ้าทอพื้นถิ่นเข้ากับแนวคิดการออกแบบร่วมสมัยช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีความหลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดมากขึ้น ซึ่งมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในบริบทของเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการส่งเสริมซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ในระดับพื้นที่

2. ข้อจำกัดของการวิจัย

2.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีจำนวนจำกัดและเป็นผู้ประกอบการในเครือข่ายเดียวกัน จึงอาจไม่สามารถอธิบายผลการวิจัยให้ครอบคลุมผู้ประกอบการผ้าทอพื้นถิ่นในพื้นที่อื่นได้ทั้งหมด

2.2 การทดลองใช้หลักสูตรใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลหลังการทดลอง (One-Group Posttest Design) ซึ่งอาจมีข้อจำกัดในการเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลอง

2.3 การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรในระยะยาว เช่น ผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ รายได้ของผู้ประกอบการ หรือความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานด้านพัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ สามารถนำหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มผู้ประกอบการหรือชุมชนอื่นที่มีบริบทใกล้เคียง โดยปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ในแต่ละพื้นที่

3.1.2 การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรควรเน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เช่น การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างต้นแบบ และการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถพัฒนาทักษะด้านการออกแบบและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

3.1.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนควรให้ความสำคัญกับการนำทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมาบูรณาการกับแนวคิดการออกแบบร่วมสมัย เพื่อสร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในตลาด

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การวิจัยในอนาคตควรทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น หรือใช้ แบบแผนการทดลองที่มีกลุ่มควบคุม เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของข้อสรุปเชิงเหตุผลเกี่ยวกับประสิทธิผลของหลักสูตร

3.2.2 ควรศึกษาผลกระทบระยะยาวของการใช้หลักสูตร เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ หรือการเพิ่มรายได้ของผู้ประกอบการ เพื่อให้เห็นผลของการพัฒนาศักยภาพในระยะยาว

3.2.3 การวิจัยในอนาคตอาจพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมในด้านการสื่อสารเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ (Product Storytelling) และการใช้ช่องทางการตลาดดิจิทัล เช่น สื่อสังคมออนไลน์หรือแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ชุมชน

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพาณิชย์. (2568). *แนวโน้มตลาดผ้าทอพื้นถิ่น ปี 2568*. https://www.moc.go.th/th/gallery/category/detail/id/5/iid/1335

กระทรวงวัฒนธรรม. (2565, 14 กุมภาพันธ์). *ผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์*. http://www.m-culture.in.th/album/195628

เยาวภา โตสงวน. (2559). ผ้าซิ่นหัวแดงตีนก่านไทหล่ม. เพชรบูรณ์: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์.

ศิริญญา อารยะจารุ, & เก่งกาจ ต้นทองคำ. (2567). การวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมชุมชนสู่การพัฒนารูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน. *วารสาร มจร ปรัชญาปริทรรศน์, 7*(2), 262–277.

โสมฉาย บุญญานันต์, ณชนก หล่อสมบูรณ์, & ปรียศรี พรหมจินดา. (2568). แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมไทยร่วมสมัยด้วยกระบวนการร่วมคิดร่วมสร้าง: กรณีศึกษาชุมชนบ้านครัว. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 12*(8), 132–142.

อภิชาติ สุวรรณชื่น, สุภาพร บางใบ, ชนิรัตน์ ผึ่งบรรหาร, & จิตราทิพย์ บุญพิทักษ์. (2566). การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าซิ่นคั่นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านติ้ว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. *ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 25*(2), 13–23.

Bourdieu, P. (1989). Social space and symbolic power. *Sociological Theory, 7*(1), 14–25. https://doi.org/10.2307/202060

Gumulya, D., Purba, T. J., Hariandja, E. S., & Pramono, R. (2023). Cultural product design as a key strategy for innovation capability development: Evidence from Indonesian creative social enterprises. *Archives of Design Research, 36*(1), 21–41. https://doi.org/10.15187/adr.2023.02.36.1.21

Kao, Y.-F., Chen, H.-C., & Lo, J.-H. (2023). Exploring an interdisciplinary curriculum in product and media design education: Knowledge innovation and competency development. *Sustainability, 15*(23), Article 16369. https://doi.org/10.3390/su152316369

Kolb, D. A. (2014). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development* (2nd ed.). FT Press.

Li, W., & Li, Z. (2022). Research on creativity model of creative product design based on twenty-four solar terms. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research, 634*, 305–310. https://doi.org/10.2991/assehr.k.220105.056

Oliva, P. F. (1992). *Developing the curriculum* (3rd ed.). HarperCollins.

Rattanaphaisankit, R., & Sangvanich, K. (2023). The priority needs investigation for curriculum development of innovative arts from Lanna cultural capital for youths using design thinking. *Journal of Education and Innovation, 25*(4), 275–286. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/248559

Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. Harcourt, Brace & World.

Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago Press.

Citation:
Kaewphuang, P. (2026). Development of a Curriculum to Enhance Creative Product Design Competencies for the Phechabura Local Handwoven Textile Network in Phetchabun Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298491; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298491